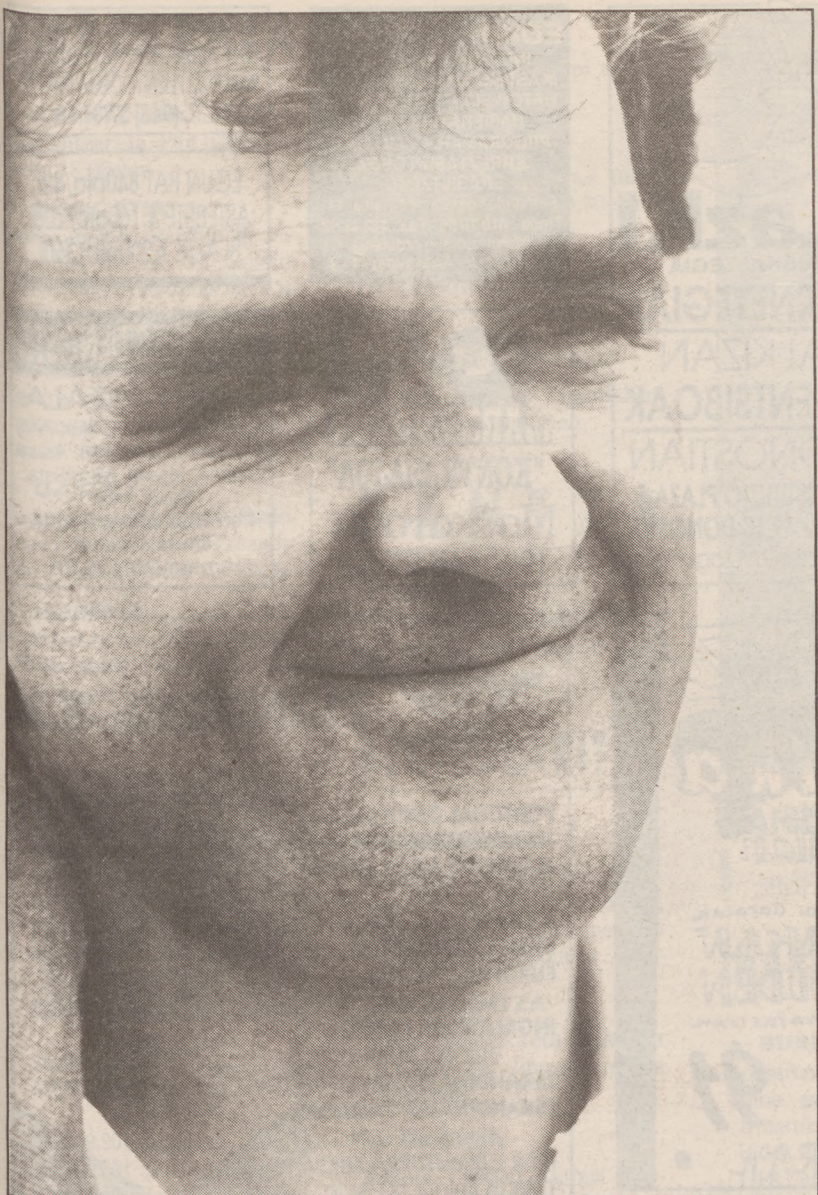

liki. Baina gauza berri horiek beldur handiz sartzen dituzu, dantza sueltoaren mundua tradizioari oso lotua bait dago, eta oso nekez asimilatzen bait dira berrikuntzak. Horregatik berritzen da hain mantso dantzaren mundua. Trikitilarien txapelketan ikusi dugu bikote batzu, berritzaileenak, kanpoan geratu direla, eta niri horrek amorru pixka bat eman dit. Niri pieza horiek gustatu eta dantza-garriak iruditu zaizkit. Pieza berriak dantzatzeko gorpuzari beste era bateko jokoa ematen diodala iruditzen zait.

UGALDE.— Ni ez nago ados. Urte asko egin ditut dantzaren munduan buru-belarri sartuta eta iruditzen zait Tapia eta Leturiak joan den urtean aurkeztu zituzten piezak —eta Josebari ere esana diot— ez direla dantzagarriak. Dena dela, trikitixaren mundua aparte utzita, nik akats handi

▼
«DANTZARIOK elkartu eta kanpaina moduko bat sortu genuen; eta ETBra joan ginen, dantza sueltoari zabalkundea eman nahian».

ANTTON MENDIZABAL

bat ikusten dut dantzaren munduan: berezkotasunaren galera. Arintasuna, berdintasuna eta estiloa ebaluatzen dira eta estiloa gero eta homogeneizatuagoa dago. Gure amonak irratan trikitixa entzun eta dantzan hasten zen Ataunen ikasitako pauso batzuk emanez. Aitak Hondarribian ikasi zuen eta beste era bateko pausoak egiten zituen. Amak Lezon beste pauso batzuk zituen ikasiak. Toki bakoitzak bere pausoak zituen beraz. Orain txapelketan, pauso gutxi batzuk gorabehera, mundu guz-

tiak berdindut dantzatzeko, pauso berdintsuak eginez. Batek pauso deigarri bat asmatu eta epaimahaiak balorazio ona eginez gero, mundu guztiak pauso horiek egitera joko du gero. Dantza gehiegi homogeneizatu eta berezkotasuna galtzeko bidean gaudela iruditzen zait.

EGUNKARIA.— Arratiako jota batek irabazi al dezake inoiz Segurako txapelketa?

UGALDE.— Ez. Segurako txapelketan, gaur egun gauzak dauden bezala, ez Arratiako jota batek, ez Zuberoako ez dakit zer fandango edo arinarinek ere. Gipuzkoako dantzariak ezarritako linean dago Segurako txapelketa azken urteotan. Hortik kanpo geratzen diren dantzariak jai dute. Inoiz kanpoko dantzariak azaldu izan dira eta oso ondo entrenatutako tropela aurkitu dute Seguran, oso teknifikatua. Horregatik, nire ustez, Segurako txapelketa ez da Euskal Herriko dantza sueltoaren topagune. Agian beste foro bat egin beharko litzateke hori lortu ahal izateko.

MENDIZABAL.— Nik uste dut gaur egun puntan dabilen bikote batek Arratiako jota hartu eta ondo landuz gero, agian irabazi egin lezakeela Seguran. Gertatzen dena zera da, Gipuzkoan askoz maila handiago dagoela prestakuntza eta teknika aldetik. Hemen askoz tradizio handiagoa du dantza sueltoak. Bizkaian oso bikote gutxi dago gaur egun maila on bat iristeko moduan.

UGALDE.— Iparraldekoek berdintasunean, estiloan edo erritmoan gipuzkoarrek adinako puntuazioa lor dezakete, edota handiagoa ere, baina beren dantza ez da gurea bezain arina, eta arintasunaren ebaluaketan oso desabantaila handia dute. Baina azken finean, zer da arintasuna? Salto handiak egitea? Ikusgarritasuna? Pauso batzuk, ikusgarritasun handia ez izan arren, arintasuna eskatzen dute, baina beste arintasun mota bat da. Orain, gainera, arintasunaren kontuarekin, dantza saiook lau minutukoak izaten dira. Lehen bikote baten saioa, fandango eta arin-arinen artean, bederatzi minutukoak izaten zen gutxi gorabehera, eta hor erresistentzia, forma fisikoa ikusten zen. Dantzari onari hamabigarren pausotik aurrera igartzen zitzaien. Gaur egun, Bizkaian eta Gipuzkoan erizpide nagusitzat arintasuna hartu ohi da, beste guztia gainetik.

MENDIZABAL.— Gure dantzatzeko moduan ere eragina izan dute txapelketek. Amaia eta biok dantza talde batetik gatz, eta hasieran gauzak ondo egitera jotzen genuen gehiago, indarrari hainbeste garrantzi eman gabe. Txapelketek pautu batzuk markatu dizkigute, eta hankak gehiago jaso eta indarra gehiago erabiltzera bultzatu.

EGUNKARIA.— Zer behar du dantzak orain dagoen egoeratik irteten eta zabalkunde handiagoa izateko? Zein izan daiteke komunikabideen edo erakundeen zeregina?

UGALDE.— Lehenengo eta behin, dantzaren benetazko proiektzioa zein izan beharko lukeen zehaztu beharko litzateke. Txapelketak ondo daude, baina hortik kanpo zer? Zabalkunde hori gauzatzeko ardura nori dago erabaki beharko litzateke gero.

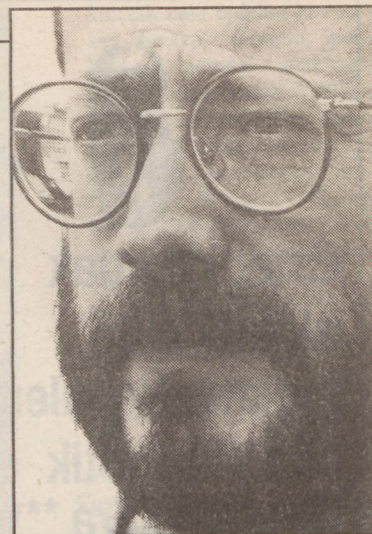
JOXE JUAN UGALDE.

Lezoarra. Zortzi urte zituela dantzan hasi eta hogeitaz inguru aritu izan da dantzan, Lourdes Esnaolarekin batera.

□ Euskal Herriko txapeldunak izan ziren dantza sueltoan 1981, 82 eta 83an. Nestor Bas-terretxearen garaikurraren jabe egin diren bakarrak dira oraingoan.

□ Gipuzkoako txapeldun ere sei urtetan izan dira biok batera, eta hainbat herritako txapelketak ere irabazi dituzte.

□ Dantzatzeari utzita badago ere, oso gertutik jarraitzen du dantza, epaimahaikide edo antolatzaile bezala.

▼
«IPARRALDEKO dantza ez da gurea bezain arina, eta Bizkaia eta Gipuzkoan arintasuna izan ohi da ebaluatzeko erizpide nagusia».

JOXE JUAN UGALDE

Jakina, komunikabideei. Euskal Telebistak dantzari ataltxo bat eskainiko balio, arraunari, trikitixari edota bertsolaritzari eskaintzen dizkion bezala, zabalkunde lan handia egingo luke, baina horren atzean lehen aipatu dugun hutsune hori dago: Norantz proiektatu behar da dantza? Dantzak badu bere eremua. Dantza erakusteko dago, eta txapelketak jokatzeko. Gaur egun erromerietara ez dago ezer eramaterik, gainbehera bait daude, baina, Anttonen esan duen bezala, erakustal-

diak antola daitezke herrietan. Herri bateko jaietan, txapelketa egin beharrean, zazpi herrialdeetako bikote bana eraman daiteke bertara, beren fandango eta arin-arinen erakusketa egiteko. Euskal Telebistan ere, nahi izanez gero ere, izango luke tokirik dantza, ikuskari moduan.

MENDIZABAL.— Nik uste dut dantza txapelketak antolatzen dituztenek zabalkunde handia eman beharko diotela, dantza bere tokian jartzeko. Bideak jarri behar dituzte eta toki guztietara zabaltzeko horren berri. Euskal Herriko Txapelketa antolatzeko ardura bere gain hartzen duen udalak txapelketa bera 'saltzen' jakin beharko luke, esku artean duenak hala eskatzen bait du. Bestela ez du merezi txapelketa bat antolatzerik ere. Horri lotuta, oso garrantzitsua izango litzateke dantzariok ere, geure aldetik, ahalegin handiagoa egin eta hobeto prestatzea.

ANTTON MENDIZABAL.

Donostiarra. Amaia Illarretarekin batera, azken bi urteetan izan da txapelduna, eta gaur ere biok osatzen dute bikote faboritua.

□ 'Eskola' dantza taldean aritua. Hantxe ezagutu zuen Amaia Illarreta, eta hamar urte daramate elkarrekin dantzatzeko.

□ Gipuzkoako txapelketa ere hiru aldiz irabazi dute biok, eta azken bi urteotan parte hartu duten lehiaketarik gehienak ere bai.

□ Dantza klasiko eta garaikidea ikasten aritua da Donostian eta Parisen, eta 'Katatonix' izeneko taldeko kide ere izan zen.